

Underbilag II til bilag 5

ad spørgsmål 14: Hvilken vægt kan der lægges på den påbegyndte clearing gennem Den internationale Bank i Basel?

Om dette spørgsmål har Danmarks nationalbank tilskrevet handelsministeriet således:

„Under henvisning til handelsministeriets skrivelse af 18. d. m. skal Danmarks nationalbank efter ministeriets anmodning nedenfor redegøre for det af folketingsudvalget om forlængelse af vareforsyningsloven den 17. d. m. stillede spørgsmål nr. 14, der er sålydende:

„Hvilken vægt kan der lægges på den påbegyndte clearing gennem Den internationale Bank i Basel?“

Nationalbanken skal til spørgsmålet bemærke følgende:

Det er et led i Marshallplanen, at de europæiske lande skal samarbejde på det økonomiske område. En af formerne for dette samarbejde er oprettelsen af et intereuropæisk betalingssystem. I første omgang virkede dette system i henhold til en aftale af november 1947. Denne er nu afløst af en aftale, der trådte i kraft den 1. oktober 1948. Selvom den nye aftale i princippet er en videreførelse af det gamle system, er dette dog nu udbygget væsentligt på flere punkter, og det er derfor ikke muligt at benytte de erfaringer, der er høstet i tiden fra november 1947 til 1. oktober 1948, til en bedømmelse af nyordningen. Det vil under disse omstændigheder forstås, at det ikke er muligt at give en virkelig vurdering af nyordningen, da man står næsten helt uden erfaringer. Man skal derfor indskrænke sig til kort at skitsere, hvorledes den er opbygget, og på grundlag af disse oplysninger fremsætte et par almindelige bemærkninger.

Nyordningen omfatter i modsætning til den ældre samtlige i Marshallplanen deltagende lande samt de tre vesttyske zoner. Under den gamle ordning sondrede man mellem permanente og lejlighedsvis medlemmer. De førstnævnte var bundet til uden videre at acceptere de kompensationer, som systemets agent, Banken for internationale Betalinger i Basel, udførte een gang om måneden. De lejlighedsvis medlemmer, herunder Danmark, Norge og Sverige, havde vetoret overfor kompensationsforslag. Under den nye ordning er forslag til kompensationer af 1. kategori (d. v. s. en nedbringelse af mellemværender ved udligning af saldi opstået mellem deltagerlandenes centralbanker) obligatoriske for alle deltagerlande med undtagelse af Schweiz og Portugal. En udligning ved kompensation af 1. kategori begrænses i omfang til at svare til den mindste af de saldi, der indgår i udligningen.

Foruden kompensationer af 1. kategori omfatter nyordningen kompensationer af 2. kategori. Disse er aldrig obligatoriske. Resultatet af en kompensation af 2. kategori bliver en forøgelse af mellemværender mellem deltagerlandenes centralbanker, enten i tilgodehavender eller gæld, eventuelt opkomsten af et mellemværende.

Nyordningen er endvidere udbygget ved det såkaldte „drawing right“-system. For at sikre at de intereuropæiske betalinger afvikles så gnidningsløst som muligt, er der truffet tosidede aftaler mellem alle deltagerlandene indbyrdes, hvorefter et deltagerland, der er kreditor, overfor et andet deltagerland, der er dets debitor, yder dette en nærmere fastsat „drawing right“, d. v. s. stiller sin nationale valuta til rådighed for debitor. Denne nationale valuta stilles til rådighed for Banken for internatio-